

УДК 101.1(07)

СТРУКТУРА ПСИХІКИ ЗА З.ФРЕЙДОМ

Студ. А.О. Ханіна, гр БПО-14

Наук. керівник доц Л.А.Чекаль

Київський національний університет технологій та дизайну

Концепція Зігмунда Фрейда, яка викладена в його психоаналітичних творах, спрямувала ходу сучасної психології. Яскраво й переконливо були розкриті найскладніші питання влаштування внутрішнього світу особистості. З.Фрейд дійшов висновків, що наші несвідомі переживання та нереалізовані потяги можуть стати значущою спонкою як усієї нашої поведінки, так і навіть серйозних захворювань. І саме його тлумачення психіки покладено в основу сучасних психологічних рефлексій, чисельних наукових досліджень, а також - творів мистецтва.

Структурування психіки на свідоме та несвідоме є головною підвалиною психоаналізу З.Фрейда. Такий аналіз стає науковим, адже здійснюється він на межі взаємодії психології, фізіології, філософії та низки наукових зацікавлень медичного спрямування. Психоаналіз, очевидно, не може вважати свідомість (як сукупність раціональності) сутністю психіки. Вона тут не є домінуючим чинником, а розглядається у взаємодії з іншими структурами психіки, або ж часом може взагалі елімінуватись із контексту.

«Бути усвідомлюючим» - означає, передусім, - посилатися й спиратись на найбільш безпосередні та найгрунтовніші результати сприйняття. Але в подальшому досвід доводить, що психічний чинник, приміром, - прості уяви звичайно не утримуються на рівні свідомості (тобто раціональності) тривало. Йдеться про те, що стан усвідомлення й утримання таких безпосередніх уявлень досить швидко минає; або ж відбувається певна пульсація: усвідомлені щойно уяви наступної миті перетворюються на несвідомі образи чи асоціації. Але за певних можливих обставин вони можуть знов легко повернутись до стану усвідомленості. При цьому ми досі не знаємо, як саме здійснюється ця «пульсація» і що відбувається у ті проміжні миті між латентністю - «схованістю» від усвідомлення - та станом відкритості для усвідомлення. Очевидно, тут саме і йдеться про несвідоме, яке і постає латентною здатністю й готовністю до усвідомлення.

Якби «Я» було лише звичайним структурним елементом психіки поряд з «Воно» - чинником модифікованого опрацювання матеріалу системи сприйняття та певним представником зовнішньої реальності у психіці, - то ми б мали справу з досить простою для розуміння дослідника ситуацією. Але тут додається ще дещо. Можна зазначити, що маємо присутність в «Я» ще одного рівня - певну іманентну диференціацію самого «Я» - й назвати цей рівень «ідеалом Я», «над-Я» чи «Супер-Его». Деякі дослідники вважають цю частину «Я» більш віддаленою від свідомості (як раціональності). Але можна з цим і не погодитись.

Можливо, «Над-Я», чи «Супер-Его», виникає саме з тих переживань і відчуттів, які зумовили виникнення тотемізму. В цьому контексті можна висунути питання про те, хто саме набув цих знань і спроможностей сприйняття - «Я» чи «Воно». При цьому подальші міркування можуть сприяти тому, що це питання просто зникне саме по собі. Адже «Воно» не може самотужки витримати усі призначення і удари долі. Йому конче необхідне рятівне залучення «Я», яке, зрештою, опосередковано заступає для нього зовнішню реальність. Хоча про пряму підміну в «Я» зовнішнього світу тут, мабуть, не йдеться. Оскільки очевидною для дослідника тут є прірва, яка відокремлює реального індивіда від того, що ми вкладаємо в поняття виду. Однак, у той самий час не можна й радикально розмежовувати «Я» та «Воно», оскільки саме разом вони і утворюють основу цілісної структури психіки людини, за З.Фрейдом (якщо «Над-Я» при цьому вважати іманентною складовою «Я», а не окремим елементом єдиної структури).